

המוזיאון למורשת היהדות הדוברת הונגרית

A MAGYAR NYELVTERÜLETRŐL SZÁRMAZÓ ZSIDÓSÁG EMLÉKMÚZEUMA
MEMORIAL MUSEUM OF HUNGARIAN SPEAKING JEWRY

קהילות הונגריה, טרנסילבניה, סלובקיה,
רוסיה הקרפטית, באצ'קה, באנאט ובורגנלנד

דף מידע מס' 44

ניסן תשע"ה - אפריל 2015

שעות פתיחה:

ימים א' - ה' 9:00 - 14:00, יום ו' 9:00 - 13:00
קבוצות מאורגנות וסיורים מודרכים בתיאום מראש.

בניין הסראייה (מול בית יגאל אלון), צפת
למכתבים: ת.ד. 1168, צפת 1311101
טלפון 04-6925881, פקס 04-6923880
דואר אלקטרוני: museum@hjm.org.il
אתר אינטרנט: www.hjm.org.il

ידידים יקרים,

שוב אנו שמחים לפרוס בפניכם את תמונת העשייה שלנו בחצי השנה האחרונה. המוזיאון שלנו ממשיך להוות מרכז להתרחשותם של אירועים מיוחדים ומקום בו לא ניתן לצפות מאין יפציע הרגע המרגש והמפגש הבלתי צפוי עם סיפור מן העבר או עם חפץ עלום שעשה את דרכו אלינו.

פעילותנו בחודשים האחרונים עומדת בסימן המעבר מציון שבעים שנים לשואת יהדות הונגריה אל שנת השבעים לסיום מלחמת העולם השנייה.

הזמנה לאירועים קרובים

צפת: חנוכת חדר התצוגה

"יד לבתי הכנסת בארצות הדוברות הונגרית"

בשעה טובה השלמנו לאחרונה את שיפוצו של חדר התצוגה החדש, הנמצא בחצר המוזיאון. כאן יוצג במשכן קבע ראוי ארון הקודש המשוחזר מקהילת טוקאי (Tokaj), לצד תערוכת פריטים מבתי כנסת מקהילות הונגריה וסביבתה.

הנכם מוזמנים לחנוכת אולם התצוגה החדש אשר תתקיים ביום שלישי, 2 ביוני 2015, ט"ו בסיון תשע"ה, בשעה 12:00.

ירושלים: אירוע לציון 70 שנה לסיום מלחמת העולם השנייה ושחרור מחנות ההשמדה

עמותת יוצאי הונגריה בירושלים, בשיתוף מרכז הארגונים של ניצולי השואה והמוזיאון למורשת היהדות הדוברת הונגרית, מתכבדים להזמין אתכם לאירוע שיתקיים ביום רביעי, 13.5.2015, כ"ד באייר תשע"ה, בבית אבי-חי בירושלים (רח' המלך ג'ורג' 44), החל משעה 17:30. פירוט התוכנית יפורסם בנפרד.

בודפשט: תערוכה נודדת

אנו שמחים לעדכן כי התערוכה הניידת של המוזיאון לציון שנת השבעים לשואת יהדות הונגריה מתוכננת להיפתח במוזיאון לאתנוגרפיה (Néprajzi Múzeum) בבודפשט במהלך הקיץ הקרוב. על מועד הפתיחה נודיעכם בהמשך.

חדשות המוזיאון

תואר כבוד למנכ"ל המוזיאון

בתחילת חודש מרץ קיבל **רוני לוסטיג**, מנכ"ל המוזיאון תואר אביר מאת נשיא הונגריה על פעילותו המסורה למען טיפוח המורשת של היהדות הדוברת הונגרית תוך קידום קשרי התרבות ישראל-הונגריה והעמקת שיתוף הפעולה בין המדינות. טקס הענקת התואר נערך בבניין הפרלמנט בבודפשט בנוכחות סגן יו"ר הפרלמנט מר **יאקאב אישטוואן** (Jakab István), שגריר ישראל בהונגריה מר **אילן מור**, נציגי ממשל וידידי המוזיאון בהונגריה. רוני הוא דור שני למייסדי המוזיאון, **חנה ויוסף לוסטיג**, שהקימו וניהלו את המוזיאון במשך קרוב ל-20 שנה וזכו לתואר כבוד דומה על פועלם לפני כ-10 שנים.

רוני לוסטיג מקבל את העיטור מידי מר Jakab István, סגן יו"ר הפרלמנט. צילום רשמי של הפרלמנט ההונגרי.

ביקור מסובב

פרופ' **ארנו רוביק** (Prof. Rubik Ernő), ממציא הקובייה ההונגרית ורעייתו ביקרו במוזיאון בחודש ספטמבר בליווי שגריר הונגריה בישראל, ד"ר **אנדור נאג** (Dr. Nagy Andor) ונציג בכיר של הממשל ההונגרי מר **בלאז' פורי** (Fürjes Balázs). הביקור נערך כחלק מראשית שיתוף פעולה בין ישראל לבין הונגריה בתחום המדעים ובמסגרתו יוקם מוזיאון חינוכי למדע בבודפשט.

כנס "יום הרצל" תשע"ה

הכנס המסורתי של ידידי המוזיאון התקיים בצפת בחול המועד סוכות האחרון. ראש העיר צפת ושגריר הונגריה בישראל נשאו ברכות, המשוררות **אגי משעול** ו**דורית וייסמן** הקריאו קטעי שירה נבחרים. ניצולי שואה ונציגי דורות ההמשך שיתפו את הקהל בזיכרונותיהם והשקפותיהם, ביניהם **אילנה טייכר** שסיפרה מרשמיו של אביה **שלום וייס**, וכן **ודניאל ברנד**, בנם של **יואל והנזי ברנד** ז"ל, פעילי ועדת העזרה וההצלה בתקופת השואה. **בת שבע אחישחר** נשאה דברים מרגשים כבת הדור השלישי.

הכנס נחתם, כמדי שנה, בהענקת המלגה של משפחת רבס לזכר ההורים ד"ר **תיאה וד"ר מרדכי רבס** ז"ל. השנה הוענקה המלגה לאמנית הרב-תחומית **מרים נייגר-פליישמן**. לאווירת האירוע תרמה רבות הנחייתה המרגשת של **זהבה קור**.

"בארץ הגר – מבט על יהודי הונגריה"

במהלך חג החנוכה האחרון התקיים מפגש בבית התפוצות בתל אביב אשר כלל שתי הרצאות מרכזיות: הרצאה מאת **רבקה אדרת**: מבט קולנועי על יהודי הונגריה והרצאה של **חיים גיוזלי** אודות שורשים ושמות משפחה. יום עיון זה היה האחרון בשורת אירועי זיכרון שנערכו לאורך השנה והוקדשו לנושאים מגוונים הקשורים למורשת יהודי הונגריה.

ברכותינו לד"ר רפי ואגו

מרצה וחוקר בכיר באוניברסיטת תל-אביב, עם פרישתו לגימלאות. האוניברסיטה ערכה לכבודו יום עיון בינואר 2015, אשר הוקדש לנושא "לאומיות ומיעוטים באגן הדנובה". כולנו תקווה כי ד"ר ואגו ימשיך ללוות את המוזיאון ולחלוק עימנו את ניסיונו הרב בתחום המחקר ההיסטורי והפוליטי של מרכז ומזרח אירופה ובפעילויות התוכן של המוזיאון. ד"ר רפי ואגו ממשיך את דרכם של הוריו, **פרופ' בלה ואגו** ז"ל שהיה חוקר היסטוריה ושל אמו **לידיה תבל"א**, ידידה נאמנה של המוזיאון.

משוק הפשפשים ועד להנצחת קהילה

לאחרונה נתרמה למוזיאון מזוודה קטנה, שנקנתה בשוק הפשפשים ביפו על ידי אספן, בן למשפחה הנמנית בין ידידי המוזיאון. באופן מפתיע נתגלה כי תיק המסמכים הישן היה שייך ל**לסלו טבקה**, סופר ומשורר יוצא טרנסילבניה, שבארץ שימש גם כעורכו של העיתון אוי-קלט. בנוסף להתכתביות אישיות ופריטים שונים נמצאה במזוודה גם טיוטה, פרי עטו של טבקה, מודפסת במכונת כתיבה של מה שאמור היה לצאת לאור כספר על עברה של קהילת Nagykaroly (קאריי, כיום ברומניה). עם קבלת כתב היד גילינו שמדובר בחומר ייחודי, שמעולם לא ראה אור. יזמנו פניה אל יוצאי קהילה זו מקרב ידידי המוזיאון הרשומים אצלנו ולשמחתנו, ההיענות הייתה מרגשת. כתב היד הועבר לשימור ולתיעוד מקצועי ובהמשך תיבדק האפשרות שהוא ישמש כבסיס להנצחת הקהילה.

תודתנו מקרב לב לכל ידידי המוזיאון המעשירים את האוסף ומקדמים את פעילות המוזיאון בתרומותיהם

חדש מאוסף המשפחות של המוזיאון

בימים אלה קיבלנו אוסף של פריטים ממשפחה אחת, המשקף נאמנה את התהפוכות ההיסטוריות בחיי היהודים בהונגריה. הנה תיאור על קצה המזלג מהאוסף המרגש:

- צרור של עיטורים מתקופות שונות, החל ממלחמת החירות של 1848 ועד מלחמת העולם הראשונה ואחריה;

- פנקס ריקודים לרישום בני זוג לריקוד בנשף מ-1884;

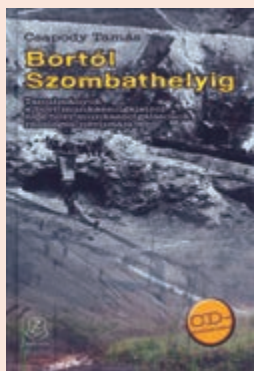
- מניות ואגרות חוב שהונפקו בסביבות 1930;

ולהבדיל:

- קטעי עיתון מימי מלחמת העולם השנייה;
- כרטיסי מזון ליהודים;
- לוחות שנה של בית היתומות של הקהילה היהודית בבודפשט אחרי השואה.

ממדף הספרים (בהונגרית)

ספרו החדש של החוקר ההונגרי ד"ר **טאמאש צ'אפודי** (Dr. Csapody) **(Bór)** אודות מחנה העבודה **בור** (Tamás) שבסרביה, בו שירתו אלפים רבים מיהודי הונגריה, מכיל תוספת ייחודית: תקליטור ובו כ-3000 שמות שלוקטו ממקורות שונים. המוזיאון שלנו תרם גם הוא את חלקו במידע לאוסף זה.

יוזמה מקורית של **אנדרה מוזס**, מהנדס ישראלי ופעיל ציבור הביאה להוצאת ספר בהונגריה, הדן בנושא של דיאלוג ושיתוף פעולה בין יהודים להונגרים, מנקודת מבטם של 25 סופרים, חוקרים והוגי דעות מהונגריה. מטרתו המוצהרת של הספר להילחם כנגד תופעת האנטישמיות בהונגריה בדרך הפילושמיות, תוך הדגשת הקשרים החיוביים בעבר ובהווה בין יהודים לבני העם ההונגרי.

לזכרו של ד"ר איוון מדג'שי ז"ל

(Dr. Medgyesi Iván)

לפני כחצי שנה הלך לעולמו ד"ר איוון מדג'שי, מייסד עמותת ידידי המוזיאון בהונגריה. איבדנו בו חבר יקר ותומך נאמן שתמיד היה מוכן לסייע. מתוקף תפקידו ההתנדבותי תרם רבות להעשרת אוסף המוזיאון, למחקר ופיתוח וגייס תומכים וידידים. ננצור את זכרו בליבנו ובין כתלי המוזיאון.

חידוש חברות בחוג ידידי המוזיאון: מקווים לתרומתכם!

המשימות הרבות שלקחנו על עצמנו השנה, הן בשל אירועי שנת השבעים והן בשל הפעילויות המוגברות במוזיאון עצמו, מעמידות אותנו בפני אתגרים כספיים מורכבים. לשמחתנו, מוסדות, ארגונים וידידי המוזיאון בארץ ובחו"ל נענו לקריאתנו להרים תרומה ובכך לתמוך ולהבטיח את המשך קיומו של מפעלנו. אך אין די בכך, ואנו פונים אליכם שוב בבקשה לתרום ביד נדיבה ולקחת חלק במשימה המתמשכת והחשובה - קיום המוזיאון ופיתוחו.

שמירת קשר בעידן הדיגיטלי

אם אתם מחזיקים בידכם דף מידע שקיבלתם בדואר, ויש לכם דואר אלקטרוני, אנא עדכנו אותנו בכתובת המייל שלכם. כך תוכלו לקבל יותר עדכונים ומידע על אירועים באמצעות רשימת התפוצה ונוכל לחסוך במשאבים ולתרום את חלקנו הצנוע לשמירה על איכות הסביבה.

תודתנו מקרב לב שלוחה אל:

מתנדבינו היקרים והמסורים
חברי ההנהלה והעמותה
ידידי המוזיאון בארץ ובחו"ל
הנהלת העמותה בהונגריה
חוג ידידי המוזיאון בארצות הברית
חוג ידידי המוזיאון באוסטרליה
ולגופים התומכים בפעילותנו:

המשרד לאזרחים
ותיקים

משרד
התרבות
והספורט

המנהל למינויים
קהילתיים נפת

עיר של קסם, יצירה ומדע

לגעת ברז
3